

Số: 0642 /PTM-PC

V/v Báo cáo Chỉ số Năng lực
cạnh tranh cấp tỉnh PCI năm 2021

Hà Nội, ngày 13 tháng 5 năm 2022

Kính gửi: Tỉnh ủy tỉnh Quảng Ngãi

Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) trân trọng cảm ơn Đồng chí về sự hợp tác hiệu quả giữa VCCI và địa phương thời gian qua. Thực hiện chức năng, nhiệm vụ được Đảng và Nhà nước giao, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam tiến hành điều tra, nghiên cứu và công bố Chỉ số Năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (gọi tắt là PCI) từ năm 2005 nhằm thúc đẩy cải thiện môi trường kinh doanh và phát triển doanh nghiệp tại Việt Nam. Báo cáo Chỉ số PCI năm 2021 đã được Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam công bố vào ngày 27 tháng 4 năm 2022 tại Hà Nội và đây là năm thứ 17 liên tiếp Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam phối hợp với Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID) thực hiện hoạt động này.

Chỉ số PCI đánh giá về chất lượng điều hành kinh tế và nỗ lực cải cách hành chính của các tỉnh, thành phố ở Việt Nam nhằm tạo môi trường kinh doanh thuận lợi cho cộng đồng doanh nghiệp. Chỉ số PCI 2021 là kết quả tổng hợp điểm số 10 chỉ số thành phần liên quan tới những lĩnh vực quan trọng nhất của môi trường kinh doanh từ góc độ của cộng đồng doanh nghiệp, bao gồm: (1) chi phí gia nhập thị trường, (2) tiếp cận đất đai và sự ổn định trong sử dụng đất, (3) tính minh bạch, (4) chi phí thời gian, (5) chi phí không chính thức, (6) môi trường cạnh tranh bình đẳng, (7) tính năng động của chính quyền địa phương, (8) chính sách hỗ trợ doanh nghiệp, (9) đào tạo lao động, và (10) thiết chế pháp lý và an ninh trật tự. PCI do một nhóm chuyên gia trong và ngoài nước của VCCI cùng hợp tác thực hiện trong nhiều năm qua, trưởng nhóm nghiên cứu là GS. TS Edmund Malesky, Giám đốc Trung tâm Phát triển Quốc tế, Đại học Duke, Hoa Kỳ.

Tham gia trả lời điều tra PCI 2021 có 11.312 doanh nghiệp, trong đó có 10.127 doanh nghiệp thuộc khu vực kinh tế tư nhân (doanh nghiệp tư nhân) từ 63 tỉnh, thành phố và 1.185 doanh nghiệp thuộc khu vực kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài (doanh nghiệp FDI) tại 22 địa phương đứng đầu về thu hút FDI tại Việt Nam. PCI là cuộc điều tra chọn mẫu ngẫu nhiên, được thực hiện bài bản và khoa

học tuân thủ nghiêm ngặt các chuẩn mực điều tra thống kê hàng đầu trên thế giới. Đây là một trong những cuộc điều tra doanh nghiệp thường niên có quy mô lớn nhất hiện nay phản ánh cảm nhận của cộng đồng doanh nghiệp về môi trường kinh doanh tại Việt Nam hàng năm.

Điều tra PCI thường niên là hoạt động cụ thể và thiết thực của VCCI để thực hiện chỉ đạo của Đảng trong Nghị quyết số 05-NQ/TW ngày 01 tháng 11 năm 2016 của Hội nghị lần thứ 4 Ban Chấp hành Trung ương Khóa XII về một số chủ trương, chính sách lớn nhằm tiếp tục đổi mới mô hình tăng trưởng, nâng cao chất lượng tăng trưởng, năng suất lao động, sức cạnh tranh của nền kinh tế, và thực hiện đột phá chiến lược về thể chế, cụ thể là “tạo lập môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi, lành mạnh, công bằng cho mọi thành phần kinh tế” mà Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã đề ra. Đây cũng là hoạt động của VCCI thực hiện chỉ đạo của Chính phủ trong các nghị quyết 02 về cải thiện môi trường kinh doanh và nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia từ năm 2019 đến nay (trước đây là các nghị quyết 19/NQ-CP).

Kết quả PCI 2021 cho thấy xu hướng chung là các tỉnh, thành phố tại Việt Nam tiếp tục có nhiều nỗ lực trong việc tạo môi trường kinh doanh thuận lợi cho các doanh nghiệp. Năm 2021 là năm thứ 5 liên tiếp tỉnh trung vị PCI có điểm số trên 60 điểm trên thang điểm 100, cụ thể đó là 65,3 điểm đối với chỉ số PCI tổng hợp và 63,7 điểm với chỉ số PCI gốc (được tính toán từ bộ các chỉ tiêu gốc được duy trì liên tục từ năm 2006 tới nay). Năm 2017, điểm số PCI tổng hợp là 62,2 điểm và điểm số PCI gốc đạt 60,2 điểm. **Dưới đây là 9 phát hiện chính từ điều tra PCI 2021:**

1. Môi trường kinh doanh Việt Nam năm 2021 đã có chuyển biến tích cực so với những năm trước đây: lĩnh vực thành lập doanh nghiệp có sự cải thiện lớn nhất trong thời gian qua, tiếp đến là Tiếp cận điện năng xếp thứ hai. Các doanh nghiệp cũng đánh giá tương đối tích cực những cải cách trong lĩnh vực bảo hiểm xã hội, đăng ký tài sản, đảm bảo thực thi hợp đồng và thủ tục thuế. Một lĩnh vực nữa cũng có cải thiện đáng kể trong thời gian qua song cần tiếp tục đẩy mạnh là thủ tục giải quyết phá sản doanh nghiệp.

2. Các chính quyền địa phương tiếp tục phát huy tinh thần năng động và sự ủng hộ với khu vực kinh tế tư nhân. PCI 2021 ghi nhận những đánh giá tích cực của doanh nghiệp về sự năng động, tinh thần tiên phong, thái độ làm việc có trách nhiệm và khả năng giải quyết hiệu quả các vấn đề thực tiễn trong phát triển kinh tế địa phương.

3. *Chi phí không chính thức tiếp tục xu hướng giảm trong hầu hết các lĩnh vực thủ tục liên quan đến doanh nghiệp.* Kết quả điều tra PCI cho thấy rằng các hoạt động phòng chống tham nhũng đã đem lại những kết quả tích cực, tỷ lệ doanh nghiệp phải trả chi phí không chính thức nói chung giảm xuống 41,4%, mức thấp nhất trong vòng 16 năm qua (năm 2006 là 70%). Quy mô khoản chi phí không chính thức cũng đã giảm đáng kể theo thời gian khi mà tỷ lệ doanh nghiệp dành hơn 10% doanh thu để chi trả loại chi phí này chỉ khoảng 4,1%, thấp hơn đáng kể so với năm 2016 (9,1%).

4. *Hiệu quả giải quyết thủ tục hành chính có cải thiện nhưng vẫn cần thêm nhiều nỗ lực cải cách.* Một trong những nỗ lực nổi bật về cải cách thủ tục hành chính trong những năm gần đây là việc ứng dụng mạnh mẽ hơn công nghệ thông tin vào cung cấp dịch vụ công. Dịch vụ công trực tuyến đang trở nên phổ biến trong giải quyết thủ tục hành chính ở các cấp. Dù vậy, kết quả điều tra PCI vẫn cho thấy một số thủ tục hành chính còn gây phiền hà, khó khăn cho việc tuân thủ của doanh nghiệp. Thủ tục trong các lĩnh vực thuế, phí, đất đai, bảo hiểm xã hội và xây dựng tiếp tục là những lĩnh vực có nhiều doanh nghiệp phản ánh nhất.

5. *Cần tiếp tục giảm gánh nặng tuân thủ với các thủ tục cấp giấy phép kinh doanh có điều kiện.* Kết quả điều tra PCI 2021 cho thấy khoảng 61% doanh nghiệp gặp khó khăn khi thực hiện thủ tục đề nghị cấp phép kinh doanh có điều kiện. 57% doanh nghiệp phản ánh thời gian giải quyết thủ tục lâu hơn so với quy định. Chỉ có 39% doanh nghiệp cho biết chi phí cấp phép kinh doanh có điều kiện không vượt quá mức phí, lệ phí được quy định trong văn bản pháp luật. Những phiền hà về cấp giấy phép kinh doanh có điều kiện là nguyên nhân khiến khoảng 21,7% doanh nghiệp phải trì hoãn hoặc hủy bỏ kế hoạch kinh doanh.

6. *Tiếp cận đất đai còn nhiều trở ngại cần đẩy mạnh khắc phục.* Điểm chỉ số thành phần Tiếp cận đất đai tiếp tục đà sụt giảm. Kết quả điều tra cho thấy vấn đề lớn nhất nằm ở sự phức tạp của các thủ tục hành chính thuế, chuyển nhượng đất đai (42,5%). Nguyên nhân phổ biến thứ hai đó là quy hoạch đất đai của địa phương chưa đáp ứng được nhu cầu phát triển của doanh nghiệp (39,3%). Khoảng 30,5% doanh nghiệp phản ánh “Việc cung cấp thông tin dữ liệu về đất đai không thuận lợi, nhanh chóng”.

7. *Kết quả thực thi Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa còn khá khiêm tốn trên thực tiễn.* Đánh giá về kết quả triển khai các chương trình trợ giúp doanh nghiệp trong khuôn khổ Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa (có hiệu lực từ ngày 01/01/2018) là một trong những nội dung mới của điều tra PCI 2021, trong bối cảnh doanh nghiệp gắng sức duy trì hoạt động trong thời gian dịch COVID-19.

Kết quả PCI cho thấy tỷ lệ doanh nghiệp đã hưởng hỗ trợ từ các chương trình còn khiêm tốn, đều dưới 8%. Chương trình hỗ trợ có tỷ lệ doanh nghiệp tiếp cận được cao nhất là cấp bảo lãnh tín dụng tại Quỹ bảo lãnh tín dụng doanh nghiệp nhỏ và vừa, nhưng cũng chỉ có 7,34% doanh nghiệp tham gia điều tra PCI cho biết đã tiếp cận. Chương trình có tỷ lệ doanh nghiệp được thụ hưởng thấp nhất là hỗ trợ giảm giá thuê mặt bằng tại các khu công nghiệp, khu công nghệ cao, cụm công nghiệp, với chỉ khoảng 4,75% doanh nghiệp đã được thụ hưởng, do phần lớn doanh nghiệp nhỏ và vừa nằm bên ngoài khu công nghiệp nên không được hưởng lợi từ hỗ trợ này.

8. *Cần tăng cường phổ biến thông tin và hướng dẫn doanh nghiệp trong vấn đề hội nhập kinh tế quốc tế.* Điều tra PCI 2021 đã tìm hiểu về hiện trạng doanh nghiệp tiếp cận thông tin về FTA, mức độ thụ hưởng của họ với các chương trình hỗ trợ doanh nghiệp tận dụng cơ hội từ các FTA, cũng như các vướng mắc, khó khăn họ thường gặp phải là gì trong lĩnh vực này. Kết quả cho thấy mức độ nhận biết của doanh nghiệp Việt Nam về các hiệp định thương mại tự do là khá khiêm tốn. CPTTP là hiệp định thương mại tự do có tỷ lệ doanh nghiệp nhận biết cao nhất (30,19%). Tỷ lệ doanh nghiệp nhận biết được các hiệp định EVFTA và UKVFTA lần lượt là gần 29% và 14%. Mọi quan tâm đến các hiệp định này có sự khác biệt rõ rệt giữa doanh nghiệp có định hướng xuất khẩu với doanh nghiệp kinh doanh ở thị trường trong nước.

9. *Các doanh nghiệp đang gặp nhiều khó khăn trong hoạt động sản xuất kinh doanh.* Ngoài những vấn đề liên quan tới chất lượng điều hành, cải cách hành chính tại các địa phương, điều tra PCI cũng đề nghị các doanh nghiệp cho biết các khó khăn mà họ đang gặp phải trong hoạt động sản xuất kinh doanh. Trong điều tra PCI 2021, 5 vấn đề khó khăn hàng đầu mà các doanh nghiệp cho biết họ đang gặp phải, bao gồm: tìm kiếm khách hàng (69%), tiếp cận vốn (47%), biến động thị trường (33%), tìm kiếm nhân sự thích hợp (28%), và tìm kiếm đối tác kinh doanh (24%). Các doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa vẫn là nhóm có mức độ gặp khó khăn cao hơn doanh nghiệp quy mô lớn.

Những khó khăn trong kinh doanh cùng với tác động của dịch COVID-19 trong năm 2021 đã khiến cho *các doanh nghiệp tư nhân trong nước dè dặt hơn khi xây dựng kế hoạch kinh doanh sắp tới.* Trong năm 2021, lần đầu tiên có đến 16,59% doanh nghiệp báo cáo dự định giảm quy mô kinh doanh hoặc đóng cửa doanh nghiệp. Đây là mức cao nhất trong lịch sử 17 năm tiến hành PCI.

Bối cảnh khác thường do các hoạt động kinh tế - xã hội bị ảnh hưởng nghiêm trọng của đại dịch COVID-19 trong năm 2021 đã đóng vai trò như một

“phép thử” đối với khả năng quản trị địa phương của nhiều tỉnh, thành phố. Dữ liệu PCI năm 2021 cho thấy có mối tương quan thuận chiều giữa kết quả tăng trưởng tổng sản phẩm trên địa bàn (GRDP) và đánh giá của doanh nghiệp về hiệu quả ứng phó với đại dịch. Một số địa phương đã thực hiện tốt công tác ứng phó dịch bệnh và được doanh nghiệp đánh giá cao và duy trì tăng trưởng tổng sản phẩm trên địa bàn cao hơn trung bình cả nước. Tuy nhiên, những gì đã diễn ra trên thực tế cho thấy mức độ lây lan dịch bệnh COVID-19 cũng như tác động về mặt kinh tế của nó tại các địa phương là khác nhau. Tác động về mặt kinh tế là lớn hơn tại các địa phương có thể mạnh về du lịch hoặc có nhiều ngành nghề bị ảnh hưởng bởi tình trạng tắc nghẽn chuỗi cung ứng. Do đó, các đánh giá tiêu cực của doanh nghiệp trong điều tra PCI năm vừa qua đôi khi chịu ảnh hưởng về các yếu tố kinh tế nằm ngoài tầm kiểm soát của chính quyền địa phương. Đây là nguyên nhân chính đối với hiện tượng sụt giảm mạnh về kết quả PCI 2021 tại một vài tỉnh, thành phố so với năm trước đó.

Báo cáo PCI 2021 cũng đi sâu phân tích tác động của dịch COVID-19 đối với hoạt động sản xuất kinh doanh của các doanh nghiệp tại Việt Nam. Đây là năm thứ hai liên tiếp các doanh nghiệp tại Việt Nam phải gắng sức chống đỡ những tác động tiêu cực của dịch COVID-19. Kết quả nghiên cứu cho thấy đợt bùng phát dịch COVID-19 trong năm 2021 đã ảnh hưởng nghiêm trọng đến các doanh nghiệp, với 92% doanh nghiệp cho biết hoạt động của họ trong năm 2021 bị tác động tiêu cực bởi dịch Covid-19. Rất nhiều doanh nghiệp đã gặp khó khăn trong việc tiếp cận khách hàng, đứt gãy chuỗi cung ứng, thiếu hụt dòng tiền và thua lỗ trong năm vừa qua.

Báo cáo PCI 2021 cho thấy chính sách của chính quyền và các biện pháp ứng phó của chính các doanh nghiệp có vai trò then chốt tác động đến khả năng chống chịu cũng như niềm tin kinh doanh của doanh nghiệp. Kết quả phân tích dữ liệu PCI 2021 cho thấy yếu tố quan trọng nhất ảnh hưởng đến khả năng tồn tại của doanh nghiệp là khả năng áp dụng các biện pháp duy trì hoạt động liên tục tại doanh nghiệp. Chính sách của Nhà nước là yếu tố quan trọng thứ hai có tác động đáng kể với các doanh nghiệp. Tiếp đến, chuyên đổi số là yếu tố quan trọng giúp doanh nghiệp tăng khả năng trụ vững trong bối cảnh dịch bệnh cũng như mở rộng quy mô kinh doanh trong thời gian tới. Điều quan trọng là những khả năng trụ vững và triển vọng mở rộng quy mô của doanh nghiệp cũng có sự khác biệt giữa các nhóm doanh nghiệp cụ thể bởi mỗi nhóm có khả năng, nguồn lực ứng phó cũng như nhu cầu khác nhau. Những kết quả này cho thấy sự cần thiết phải có những chính sách trợ giúp khác nhau cho từng nhóm doanh nghiệp.

Dự kiến trong năm 2022, VCCI sẽ tiếp tục triển khai điều tra PCI và tích cực gắn kết các hoạt động của chương trình PCI với chương trình cải cách kinh tế của Đảng và Nhà nước, đặc biệt là về việc thực thi Nghị quyết 02/2022/NQ-CP nhằm thúc đẩy việc cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia. Cùng với đó, VCCI sẽ xây dựng và triển khai bộ Chỉ số Xanh cấp tỉnh (Green Index). Đây là bộ chỉ số nhằm đánh giá về các hoạt động quản trị môi trường, thích ứng với biến đổi khí hậu, ứng dụng công nghệ, phát triển năng lượng tái tạo, chuyển đổi theo hướng sản xuất thân thiện môi trường... tại các tỉnh, thành phố ở Việt Nam. VCCI tham gia hỗ trợ các tỉnh, thành phố xây dựng môi trường kinh doanh không chỉ thuận lợi về thủ tục hành chính mà còn phải xanh và bền vững. Đây là nỗ lực của VCCI để thực hiện chỉ đạo của Đảng và Nhà nước về định hướng ứng phó với biến đổi khí hậu, giảm thải carbon, phát triển bền vững hướng tới mục tiêu đưa mức phát thải ròng bằng 0 vào năm 2050.

Trên đây là một số nội dung chính của Báo cáo kết quả nghiên cứu Chỉ số Năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI) về môi trường kinh doanh năm 2021. VCCI trân trọng gửi tới Đồng chí báo cáo PCI 2021 kèm theo. VCCI sẵn sàng đồng hành và tham gia vào quá trình cải thiện môi trường kinh doanh của địa phương, thông qua việc hỗ trợ cung cấp các thông tin liên quan đến PCI và kết quả điều tra PCI, hợp tác với địa phương để tổ chức các hoạt động phân tích, đánh giá kết quả điều tra PCI, cũng như hỗ trợ quá trình xây dựng các chương trình hành động cải thiện môi trường kinh doanh khi có yêu cầu.

CHỦ TỊCH

Đã ký: Phạm Tấn Công

**TỈNH ỦY QUẢNG NGÃI
VĂN PHÒNG**

*

Số 488-BS/VPTU

SAO LỤC

Quảng Ngãi, ngày 26 tháng 5 năm 2022

Nơi nhận:

- Các cơ quan chuyên trách tham mưu, giúp việc Tỉnh ủy,
- Các ban cán sự đảng, đảng đoàn,
- Các sở, ban, ngành tỉnh.
- MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội tỉnh,
- Các đồng chí Tỉnh ủy viên,
- Các huyện, thị, thành ủy, đảng ủy trực thuộc,
- Công Thông tin điện tử Đảng bộ tỉnh,
- VPTU: CVP, PCVP; P.TH,
- Lưu Văn phòng Tỉnh ủy.

**K/T CHÁNH VĂN PHÒNG
PHÓ CHÁNH VĂN PHÒNG**

Nguyễn Thị Ngọc Bích